

PREBIVALSTVO

Demografska eksplozija:

Hitro naraščanje števila prebivalstva. Problemi: pomanjkanje hrane, prenaseljenost, onesnaženost, brezaposlenost

Rodnost ali nataliteta

Število rojenih otrok na 1000 prebivalcev v enem letu. Nanjo vplivajo : gospodarstvo, politika, delež mlajših žensk, osveščenost preb o kontracepciji, vera, kultura, psihološki dejavniki.

Visoka – nad 30, srednja – 20do30, nizka-manj kot 20

Razlike:

- **Razvite države:** nižja rodnost, načrtovanje družin, višji standard, priselitve ali migracije
- **Države v razvoju:** visoka rodnost, otroci pomagajo preživeti družino, nudijo socialno varnost ko so ti starejši, vpliv tradicije, vera, neizobraženost žensk, odselitve ali emigracije

Smrtnost ali mortaliteta:

Število umrlih na 1000 preb. v enem letu. Vplivajo: gospodarska razvitost, staranje preb, zdravstvena oskrba, bolezni – epidemija, vojne, naravne katastrofe.

Naravni prirastek:

Razlika med rodnostjo in smrtnostjo. Izračunamo ga : naravni prirastek = rodnost – smrtnost

Teorija demografskega prehoda – faze razvoja

1faza:

Rodnost in smrtnost sta visoki, naravni prirastek je skoraj 0

2faza:

Rodnost je visoka, smrtnost je upadla. Pomeni da je visok naravni prirastek

3faza:

Rodnost upada (načrtovanje družin), smrtnost je nizka, naravni prirastek upada.

4faza:

Rodnost in smrtnost sta nizki, naravni prirastek je nizki

5 faza:

Negativni prirastek. Rodnost je nižja kot smrtnost

Starostne piramide

- Prikazujejo starostno in spolno sestavo preb
- Izračun št. Prebivalstva neke države v prihodnjih obdobjih
- Iz oblike lahko sklepamo ali prebivalstvo narašča, stagnira ali nazaduje

Gostota prebivalstva:

Velika: Z in Sr Evropa, Indija, J Azija, SV del Amerike

Redka: Puščavska območja, vlažni ekvator, polarni deli, visokogorja

→vzrok: podnebje, relief

Selitve in migracije-preseljevanje ljudi – menjava kraja bivanja

- **Emigracije** ali odselitve
- **Imigracije** ali priselitve

Vzroki:

- Gospodarski razlog-brezposlenost, boljši pogoji dela, boljša plača
- Zdravstveni vzroki
- Osebno razlogi
- Politični razlogi
- Prisilni razlogi – begunci

Posledice:

- Menjavanje starostne sestave
- Številčno se spremeni stanje preb
- Socialna slika preb

Oblike

Prostor: zunanje (v drugo državo) in notranje (znotraj države)

Čas: stalne, občasne(sezonske), začasne (zdomci)

Drugo: begunci, dnevni migranti

Sestava prebivalstva:

Biološke sestave: preb obravnavamo glede na njegove biološke značilnosti

Spolna sestava – prikazuje razmerje med št moških in žensk

Rasna sestava – opredeljuje preb. Glede rasne pripadnosti : bela, rumena, črna, mešanci (mulati, mestici, zambi)

Starostna sestava – prikazuje delež preb po starostnih skupinah (oblika piramide, koša(zrelo), žare (starejšo)

Družbena sestava:

Ekonomska sestava:

- Aktivno(zaposleno) in neaktivno preb(nezaposleno-vzdrževano)
- Sektorji dejavnosti: primarni,sekundarni,terciarni,kvartarni

Predindustrijska družba – večina zaposlenih v kmetijstvu

Industrijska družba – večina v sekundarnem sektorju

Postindustrijska družba – večina v terciarnem

Jezik:

Svetovni jeziki: angleščina, francoščina, španščina, portugalsščina , ruščina, kitajščina, arabski jezik

Vera:

Kršćanstvo, islam, budizem, hinduizem

Narodnost:

Narod je družbena skupnost na določenem ozemlju, ki ju povezujejo zgodovinski razvoj, kulturne in jezikovne sorodnosti